

Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Факультет економіки і менеджменту
Кафедра обліку і оподаткування

Робоча програма (силабус) освітнього компонента
Податкова система
(вибірковий)

Реалізується в межах освітньої програми «Облік і оподаткування»
за спеціальністю 071 Облік і оподаткування
на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти

Суми – 2023

Розробник: Л. Гюк Полятикіна Л.І. к.е.н., доцент, доцент кафедри
(підпис) (прізвище, ініціали) (вчений ступінь та звання, посада)
обліку і оподаткування

Розглянуто, схвалено та затверджено на засіданні кафедри обліку і оподаткування	протокол від <u>06.06.2023р.</u> № <u>17</u>
	Завідувач кафедри <u>Гордієнко М.І.</u> (підпис)

Погоджено:

Гарант освітньої програми Гордієнко М.І.
(підпис) (ПІБ)

Декан факультету, де реалізується освітня програма Лищенко М.О.
(підпис) (ПІБ)

Рецензія на робочу програму (додається) надана: Гордієнко М.І.
(ПІБ)

Гордієнко М.І.
(ПІБ)

Методист відділу якості освіти, ліцензування та акредитації Г. Бар (Г. Баранів)
(підпис) (ПІБ)

Зареєстровано в електронній базі: дата: 14 06 2023 р.

Інформація про перегляд робочої програми (силабусу):

Навчальний рік, в якому вносяться зміни	Номер додатку до робочої програми з описом змін	Зміни розглянуто і схвалено		
		Дата та номер протоколу засідання кафедри	Завідувач кафедри	Гарант освітньої програми

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

1	Назва ОК	Податкова система							
2	Факультет/кафедра	Факультет економіки і менеджменту/ кафедра обліку і оподаткування							
3	Статус ОК	Вибірковий							
4	Програма/Спеціальність (програми), складовою яких є ОК для (заповнюється для обов'язкових ОК)	Облік і оподаткування / 071 Облік і оподаткування перший (бакалаврський) рівень вищої освіти							
5	ОК може бути запропонований для (заповнюється для вибіркового ОК)	Облік і оподаткування / 071 Облік і оподаткування							
6	Рівень НРК	6 рівень							
7	Семестр та тривалість вивчення	Для денної форми: 4 семестр, 15 тижнів, Для заочної форми: 4 курс							
8	Кількість кредитів ЄКТС	Обсяг навчальної дисципліни становить 5 кредити ЄКТС – денна форма навчання. Обсяг навчальної дисципліни становить 5 кредитів ЄКТС – заочна форма навчання.							
9	Загальний обсяг годин та їх розподіл	Денна форма				Заочна форма			
		Контактна робота (заняття)			Самостійна робота	Контактна робота (заняття)			Самостійна робота
		Лекційні	Практичні /семінарські	Лабораторні		Лекційні	Практичні /семінарські	Лабораторні	
		30	30	-	90	14	10	-	126
10	Мова навчання	Українська							
11	Викладач/Координатор освітнього компонента	Полятикіна Лариса Іванівна, к.е.н, доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування							
11.1	Контактна інформація	Аудиторія 109е, тел.. +380666693347 L.poliatykina@ukr.net							
12	Загальний опис освітнього компонента	Освітній компонент забезпечує базову підготовку фахівця якісно нового рівня, здатного вирішувати складні нестандартні завдання і проблеми дослідницького характеру у податковій галузі, Спрямований на формування у здобувачів вищої освіти теоретичних знань та набуття практичних навичок щодо управління основними елементами податкової системи, види податків та їх класифікація, управління, вивчення порядку розрахунку розміру податків, податкової звітності, організації податкової діяльності на державному і місцевому рівнях, формування і аналізу документів, що використовуються в діяльності податкових органів. Дисципліна передбачає послідовне та систематизоване вивчення засад функціонування податкової системи, контроль формування доходів та здійснення видатків виробничими підрозділами, оцінювання результатів впливу податкових установ на соціально-економічний розвиток держави. Засвоєння здобувачами вищої освіти змісту освітнього компонента «Податкова система» дозволить майбутнім фахівцям ефективно використовувати одержані знання у податкових органах, а також в інших сферах фінансово-економічної діяльності							
13	Мета освітнього компонента	Формування цілісної системи знань з організації і функціонування податкової системи, оволодіння навичками і прийомами оподаткування, пов'язаними з використанням навичок роботи у підприємстві, вивчення особливостей надання податкових пільг							

		та фінансової діяльності суб'єктів господарювання та формування у здобувачів вищої освіти здібностей до проведення науково-практичних досліджень в галузі оподаткування і презентації їх результатів.
14	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	1. Освітній компонент базується на: Макроекономіка, Мікроекономіка, Теорія ймовірностей, Фінанси, Статистика, Основи наукових досліджень 2. Освітній компонент є основою для Облік і звітність в оподаткуванні 3. Обмеження відсутні
15	Політика академічної доброчесності	Обов'язкове дотримання академічної доброчесності студентами, а саме: - самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених даним силабусом; - посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; - дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; - надання достовірної інформації про результати власної навчальної діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації. Практичні роботи виконуються за індивідуальними завданнями, які студенти отримують від викладача. Індивідуальне завдання складається з двох частин: 1) підготувати науково-дослідну роботу, відповідно до теми заняття; 2) захистити роботу перед викладачем та аудиторією. Усі роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту при умові текстових запозичень не більше 20%. У випадку недотримання даних вимог робота повертається на доопрацювання. При виявленні повторного порушення вимог академічної доброчесності студент не допускається до захисту. У разі виконання практичної роботи не за отриманим завданням результати анулюються, а студент отримує нову тему для опрацювання.
16	Посилання на курс в Moodle	https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=3822

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ОК: Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде здатен...»	Програмні результати навчання, на досягнення яких спрямований ОК (зазначити номер згідно з нумерацією, наведеною в ОП) ¹			Як оцінюється РНД
	ПРН 1	ПРН 2	ПРН 7	
ДРН 1 володіти понятійно-термінологічним апаратом в галузі податкової системи, визначати сутність елементів податкової системи та її місце в системі економічних категорій, розуміти функції та основні елементи побудови податкової системи, принципи оподаткування, обґрунтовувати роль податкової системи в економії коштів, активізації бізнесу, збільшенні обсягів інвестицій.	x		x	Тести, усні відповіді,
ДРН 2 аналізувати сучасний стан податкової системи України, проводити порівняльну характеристику суб'єктів оподаткування та обґрунтовувати напрями удосконалення механізму реалізації нарахування прямих та непрямих податків країни (регіону), володіти знаннями про роль податкової системи у встановленні та визначенні методів впливу на економічний розвиток, визначати та аналізувати податкову звітність; оцінювати ризик та визначати послідовність сплати податків.				Індивідуальне дослідження,
ДРН 3 володіти навичками самостійної роботи з навчальної, методичної, наукової літератури, з нормативно-інструктивними матеріалами, первинною документацією щодо організації податкової діяльності		x	x	Індивідуальне дослідження, його презентація
ДРН 4 використовуючи теоретичні знання сутності та організації сплати прямих податків охарактеризувати порядок обчислення та сплати податку на прибуток, поняття доходів і витрат, поняття об'єкту та ставки при сплаті податку на прибуток, проводити аналіз фінансових, матеріальних, трудових, інформаційних ресурсів податкових структур.	x		x	Розв'язання розрахункових задач, письмова контрольна робота, її захист
ДРН 5 володіти знаннями про основні галузі, підгалузі та види податків, відповідальності юридичних та фізичних осіб, розуміти принципи організації та умови проведення податкових перевірок в обов'язковій та добровільній формах, володіти системою знань про необхідність та сутність оподаткування доходів фізичних осіб.		x	x	Розв'язання розрахункових задач, тести

¹ Має відповідати Матриці забезпечення програмних результатів навчання відповідними компонентами освітньої програми, зазначається для обов'язкових освітніх компонентів ОП I та II рівня, для усіх (обов'язкових та вибіркових ОК) ОП III

<p>ДРН 6 складати необхідні розрахунки основних показників діяльності податкової системи, визначати порядок обчислення та сплати зборів з доходів фізичних осіб, розглянути порядок сплати інших податків та податкову оптимізацію та ухилення від сплати податків, оцінювати склад та структуру екологічного податку, володіти основами поняттями обчислення та сплати рентної плати, податкових тарифів та методами прийняття рішень з питань удосконалення податкової політики.</p>			x	<p>Розв'язання розрахункових задач, письмова контрольна робота, її захист</p>
<p>ДРН 7 збирати необхідні статистичні дані, обробляти їх, аналізувати і надавати для інформаційного огляду або аналітичного звіту</p>		x	x	<p>Аналітичний огляд (звіт), його презентація</p>

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл в межах загального бюджету часу (денна/заочна)			Рекомендована література ²
	Аудиторна робота		Самостійна робота	
	Лк	П.з / семін. з.		
<i>Тема 1. Поняття та сутність податкової системи.</i> 1. Поняття податків та їх функції. 2. Основні елементи податкової системи. 3. Поняття податкової системи, її види 4. Основні положення Податкового кодексу	2/2	2/-	10/20	2,3,4,6,10,15
<i>Тема 2. Порядок обчислення та сплати прямих податків.</i> 1. Поняття об'єкту та ставки при сплаті податку на прибуток підприємств. 2. Порядок обчислення та сплати податку на прибуток підприємств. 3. Порядок розрахунку розміру податку на прибуток. 4. Поняття доходів та витрат при сплаті податку на прибуток.	4/2	4/-	8/16	1,5, 6,10, 12, 16,21
<i>Тема 3. Порядок обчислення та сплати податку на додану вартість (ПДВ).</i> 1. Поняття платників та об'єкту при сплаті ПДВ. 2. Поняття ставки та пільги при сплаті ПДВ. 3. Сутність податкової накладної.	4/2	4/-	8/10	1,3,4,10,15,16, 19,20
<i>Тема 4. Порядок обчислення та сплати інших видів непрямих податків.</i> 1. Порядок обчислення та сплати акцизного податку. 2. Особливості сплати акцизного податку на товари вітчизняного виробництва та на товари, що імпортуються. 3. Порядок обчислення та сплати мита. 4. Поняття Єдиного митного тарифу. Види мита.	4/2	4/-	8/10	1,2,3,4,7,10,14, 15,17
<i>Тема 5. Сутність податку на доходи фізичних осіб.</i> 1. Поняття податку на доходи фізичних осіб, визначення об'єкту суб'єктів та ставки при сплаті податку на доходи фізичних осіб. 2. Особливості нарахування соціальної пільги при розрахунку податку на доходи фізичних осіб.	4/2	4/-	8/10	1,3,5,7,10,16,21
<i>Тема 6. Порядок обчислення та сплати зборів з доходів фізичних осіб.</i> 1. Порядок обчислення та сплати військового збору 2. Особливості застосування податку	2/2	2/-	8/10	2,3,16,21
<i>Тема 7. Порядок обчислення та сплати екологічного податку.</i> 1. Платники та об'єкти при сплаті екологічного податку. 2. Ставки екологічного податку.	2/2	2/2	8/10	2,3,4,7,10,15,16 20

²Конкретне джерело із основної чи додатково рекомендованої літератури

3. Особливості внесення екологічного податку до бюджету.				
Тема 8. Порядок обчислення та сплати рентної плати. 1. Поняття платників та об'єкту при сплаті рентної плати. 2. Ставки рентної плати..	2/-	2/2	8/10	1,2,3,4,7,10,15 16,21
Тема 9. Сплата місцевих податків. 1. Склад, ставки, порядок обчислення та особливості їх застосування. 2. Особливості справляння чинних місцевих податків	2/-	2/2	8/10	1,2,3,4,5,7,10,15 16,21
Тема 10. Сплата місцевих зборів. 1. Види зборів. 2. Ставки, особливості їх застосування. 3. Роль органів місцевого самоврядування при місцевому оподаткуванні.	2/-	2/2	8/10	1,2,3,4,5,7,15,16 21
Тема 11. Податкова оптимізація та ухилення від сплати податків. 1. Теоретичні аспекти податкової оптимізації та ухилення від сплати податків. 2. Способи ухилення від сплати податків в Україні	2/-	2/2	8/10	2,3,4,7,10,15,16, 21,22
Всього	30/14	30/10	90/126	

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем <u>під час аудиторних занять, консультацій</u>)	Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати <u>студент самостійно</u>)
ДРН1	Лекції (оглядова, проблемна), пояснення на практичних / семінарських заняттях, ілюстрації з використанням мультимедійного обладнання	Робота з конспектом лекцій в системі Moodle, робота в мережі Інтернет, захист кейсів, складання тесту
ДРН 2	Лекції (оглядова, дискусійна), пояснення на практичних заняттях, ілюстрації з використанням мультимедійного обладнання, мозковий штурм	Робота з конспектом лекцій в системі Moodle, робота в мережі Інтернет, робота з використанням аналітичних методів, виконання презентації аналітичного дослідження, розв'язання задач.
ДРН3	Пояснення	Збір інформаційного матеріалу (статистична звітність об'єкта дослідження за індивідуальним завданням, мережа Інтернет), його аналіз, написання висновків, виконання презентації
ДРН 4	Оглядова лекція, семінар-дискусія, тестування, пояснення, кейс-метод	Робота з конспектом лекцій в системі Moodle, розв'язання задач, складання тестів
ДРН 5	Оглядова лекція, пояснення на практичних заняттях, ілюстрації з використанням мультимедійного обладнання,	Робота з конспектом лекцій в системі Moodle, розв'язання задач, робота в мережі Інтернет, захист контрольної роботи
ДРН 6	Пояснення, демонстрація	Робота з конспектом лекцій в системі Moodle, розв'язання задач, складання тестів
ДРН 7	Пояснення	Виконання аналітичного огляду, його презентації

Дистанційне навчання реалізується через систему дистанційної освіти (СДО) з використання платформи Moodle. Матеріали для вивчення дисципліни викладені на сторінці курсу «Податкова система» у відповідності до навчальної програми. З кожної теми студентам надається лекційний матеріал, додаткові навчальні матеріали у вигляді методичних рекомендацій для практичних занять та самостійної роботи, а також перелік завдань для семінарських та практичних робіт. Для оцінювання роботи студентів на семінарських та практичних заняттях по темах дисципліни передбачено блок тестових питань, практичних завдань.

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

5.1. Діагностичне оцінювання (зазначається за потреби)

5.2. Сумативне оцінювання

5.2.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
1.	Виконання завдань	55 / 55%	кожне практичне заняття
2.	Експрес-опитування	30 / 30%	кожного практичного заняття
3.	Тест множинного вибору	15 балів / 15%	8 тиждень

5.2.2. Критерії оцінювання

Компонент ³	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно ⁴
Виконання завдань	<29 балів	30-35 балів	36-40 балів	41-45 балів
	Завдання не виконано	Завдання виконане, але деякі питання не розкриті, мають місце неточності	Завдання виконане, але мають місце незначні неточності	Завдання виконане, всі питання розкриті
Експрес-опитування	0 балів	12-14 балів	15-18 балів	18-20 балів
	Відсутні знання по теоретичним питанням	Низький рівень знань теоретичних питань	Володіння понятійно-категоріальним апаратом, фаховою термінологією, теоретичними знаннями, незначні неточності у відповідях на питання	Володіння понятійно-категоріальним апаратом, фаховою термінологією, теоретичними знаннями
Тест множинного вибору	0 балів	7-9 балів	10-12 балів	13-15 балів
	Вірно вирішено менше 60 % тестів	Вірно вирішено 60-75 % тестів	Вірно вирішено 76-89 % тестів	Вірно вирішено більше 90 % тестів

³Зазначити компонент сумативного оцінювання

⁴Зазначити розподіл балів та критерії, що зумовлюють рівень оцінки

5.3. Формативне оцінювання:

Для оцінювання поточного прогресу у навчанні та розуміння напрямів подальшого удосконалення передбачено

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
	Настанови викладача в процесі виконання завдань	Кожного практичного заняття
	Усне опитування	Кожного практичного заняття
	Спостереження за ходом вирішення завдань, обговорення та усні коментарі викладача	Кожного практичного заняття
	Контроль за виконанням завдань	Кожного практичного заняття
	Перевірка тестів і обговорення результатів тестування	8 тиждень

6. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

6.1 Основні джерела

6.1.1 Підручники, посібники

1. Баранова В.Г. Податкова система: навчальний посібник. Одеса: ВМВ, 2017. 344 с.
2. Тимченко О.М. Податкова система України: тренінг-курс: навч. посібник. К. : ДННУ «Акад. фін. Управління», 2019. 656 с.
3. Прусс В. М. Податки та податкова система України: навч. посібник. Харків: Бурун Книга, 2019. 160 с.
4. Новосельська Л. І. Переваги та недоліки Податкового кодексу України Науковий вісник НЛТУ України. 2018. Вип. 21.5. С. 269-272.

6.1.2. Методичне забезпечення

5. Полятикіна Л.І. Податкова система. Методичні рекомендації для самостійної роботи студентів. 4 курс, ОС "Бакалавр". Спеціальність 071 "Облік і оподаткування", 072 "Фінанси, банківська справа та страхування", 073 "Менеджмент", 075 "Маркетинг", 076 "Підприємництво, торгівля та біржова діяльність", 051 "Економіка". Денна та заочна форма навчання. – Суми, 2019. – 35с. (протокол № 3 від 23.12.2019 р.)
6. Полятикіна Л.І. Податкова система. Методичні рекомендації для проведення практичних занять 5 курс, ОС "Бакалавр". Спеціальність 071 "Облік і оподаткування", 072 "Фінанси, банківська справа та страхування", 073 "Менеджмент", 075 "Маркетинг", 076 "Підприємництво, торгівля та біржова діяльність", 051 "Економіка". Денна та заочна форма навчання.– Суми, 2019. – 50с. (протокол № 3 от 23.12.2019 г.)
7. Полятикіна Л.І. Податкова система. Конспект лекцій. ОС "Бакалавр". Спеціальність 071 "Облік і оподаткування", 072 "Фінанси, банківська справа та страхування", 073 "Менеджмент", 075 "Маркетинг", 076 "Підприємництво, торгівля та біржова діяльність", 051 "Економіка". Денна та заочна форма навчання.– Суми, 2019. – 70с.(протокол № 3 від 23.12.2019 р.)
8. Полятикіна Л.І. Податкова система. Конспект лекцій з дисципліни для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм навчання спеціальностей "Облік і оподаткування", "Фінанси, банківська справа та страхування". Суми, Сумський національний аграрний університет, 2023. – 78с.(протокол № 10 від 30.05.2023 р.)

6.1.3 Інші джерела

8. Бюджетний кодекс України URL: <https://zakon5.rada.gov.ua/>
9. Митний кодекс України від 13 березня 2012 р. № 4495-VI. Із змінами і доповненнями, внесеними Законами України URL: <https://sfs.gov.ua/>
10. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. №2756 -VI URL: <https://www.rada.gov.ua>
11. Кодекс України про адміністративні правопорушення URL: <https://www.rada.gov.ua>
12. Кримінальний кодекс України URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/>
13. Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо податкової реформи Законом України від 28 грудня 2014 року № 71-VIII URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/>
14. Про внесення змін до Податкового кодексу і деякі законодавчі акти України про забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2016 році від 24 грудня 2015 р. № 909-VIII URL:<http://zakon2.rada.gov.ua/>
15. Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2017 році від 21 грудня 2016 р. URL:<http://www.rada.gov.ua>
16. Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо звільнення від оподаткування продукції оборонного призначення від 02.09.2014 року №1658-VII URL: <http://www.rada.gov.ua>
17. Щомісячний моніторинг основних індикаторів бюджетної та банківської системи України станом на 1.01.2017 р.
18. Журнал «Вісник» Офіційне друковане видання Державної фіскальної служби України. URL: <http://sfs.gov.ua/>

6.2 Додаткові джерела

19. Державна фіскальна служба України URL:<http://sfs.gov.ua/>
20. «Вісник. Право знати все про податки і збори» URL:<http://www.visnuk.com.ua/>
21. Міністерство фінансів України URL:<http://www.minfin.gov.ua/>
22. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України URL:<http://www.me.gov.ua/>
23. Ліга бізнес - інформ – українська мережа ділової інформації URL:<http://www.liga.net/>
24. Урядовий портал URL: <http://www.kmu.gov.ua/>
25. Офіційний сайт Державної казначейської служби України. URL: <http://www.treasury.gov.ua>
26. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://www.rada.gov.ua/>
27. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <http://www.minfin.gov.ua/>
28. Офіційний сайт МТСБУ URL:<http://www.mtsbu.ua/ua/>

6.3 Програмне забезпечення

29. Дистанційний курс в програмній оболонці Moodle
<https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=3822>